

สยามรังสี

สถาปนา พุทธศักราช ๒๔๙๓

ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๑๒๗๔๗ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

ทางพารา : บัณฑิตและอนาคตที่สดใส

ส่วนวิจัยเกษตรกรรม
ธนาคารกสิกรไทย

บทนำ

ในบรรดาพืชเศรษฐกิจที่ใช้เป็นวัตถุดิบทางอุตสาหกรรมของโลกนั้น ยางพารา นับเป็นพืชที่มีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากฝ้าย แต่หากรวมพืชเศรษฐกิจที่เป็นอาหารเข้าไปด้วย ยางพาราจะเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อการค้าของโลกเป็นอันดับ 8 รองจากข้าวสาลี กาแฟ ข้าวโพด น้ำตาล ถั่วเหลือง ฝ้าย และข้าว นอกจากนี้ ยางพารายังเป็นพืชที่มีส่วนสร้างความสะดวกสบายให้แก่มวลมนุษยชาติ จนอาจกล่าวได้ว่าสังคมมนุษย์ยิ่งมีการพัฒนามากขึ้นเพียงใด ความต้องการใช้ยางจะมากขึ้นเพียงนั้น

สำหรับกรณีของประเทศไทย ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าการส่งออกมากเป็นอันดับสามรองจากข้าวและผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง จึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ดังนั้น เอกชนฉบับนี้จึงกล่าวครอบคลุมถึงสาระเศรษฐกิจการยางในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่การผลิต การแปรรูป การตลาด และปัญหาทั้งในปัจจุบันและอนาคตข้างหน้า

ปริมาณการผลิตและการใช้ยางธรรมชาติของโลก

แหล่งผลิตยางธรรมชาติของโลก มักกระจายอยู่ในประเทศกำลังพัฒนาแถบใกล้เส้นศูนย์สูตรของ 3 ทวีป คือ

ทวีปเอเชีย แอฟริกา และอเมริกาใต้ แหล่งผลิตที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ สหพันธ์มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย ซึ่งผลผลิตในปี 2529 ของประเทศทั้งสามรวมกันคิดเป็นร้อยละ 75 ของผลผลิตยางธรรมชาติของโลก ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติอื่น ๆ ที่มีความสำคัญรองลงมา คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย และศรีลังกา อัตราการขยายตัวของการผลิตยางธรรมชาติในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 ต่อปี (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของโลก

ประเทศ	ปี	พันตัน					
		2525	2526	2527	2528	2529	2530
สหพันธ์มาเลเซีย		1,494.2	1,563.7	1,530.6	1,469.5	1,541.9	1,620.0
อินโดนีเซีย		880.0	997.2	1,115.6	1,130.2	1,037.5	1,020.0
ไทย *		576.0	587.0	630.0	718.0	795.0	850.0
สาธารณรัฐประชาชนจีน		152.6	172.4	188.8	187.9	200.0	220.0
อินเดีย		165.9	168.0	183.9	198.3	230.0	250.0
ศรีลังกา		126.2	140.0	141.9	137.5	145.0	135.0
อื่น ๆ		630.1	631.7	549.2	417.6	543.6	595.0
รวม		4,025.0	4,260.0	4,340.0	4,314.0	4,498.0	4,690.0

ที่มา : IRSG, RUBBER STATISTICAL BULLETIN, Vol. 41 No. 8, May 1987.

หมายเหตุ : * สถิติของประเทศไทยจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ** ปริมาณการ

สำหรับตลาดยางธรรมชาติที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นประเทศอุตสาหกรรมในทวีปยุโรป และอเมริกา นอกจากนี้ ประเทศในทวีปเอเชียที่เป็นผู้นำเข้ายางธรรมชาติที่สำคัญ คือ ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐประชาชนจีน ในกรณีของญี่ปุ่นนั้น จัดเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่มีความต้องการยางพารา เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมรถยนต์และอะไหล่ ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความต้องการยางธรรมชาติมาก เนื่องจากอยู่ในระหว่างการพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ความต้องการยางธรรมชาติ นอกจากจะขึ้นอยู่กับภาวะอุตสาหกรรมของประเทศผู้ซื้อแล้ว ยังขึ้นอยู่กับราคาน้ำมันดิบด้วย เนื่องจากราคาน้ำมันดิบเป็นตัวกำหนดราคายางสังเคราะห์ ซึ่งสามารถใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์บางอย่างประเภทและทดแทนยางธรรมชาติกล่าวคือ เมื่อราคาน้ำมันดิบมีแนวโน้มสูงขึ้น ราคายางสังเคราะห์จะสูงขึ้นด้วย มีผลให้การใช้ยางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลให้ความต้องการยางธรรมชาติของโลกตั้งแต่ปี 2529 เพิ่มขึ้นอย่างมาก คือ การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ เนื่องจากมีการเร่งรัดใช้ถุงยางอนามัยและถุงมือยางเพื่อป้องกันโรคดังกล่าว ดังนั้นความต้องการผลิตภัณฑ์ของทั้งสองประเทศนี้ จึงเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก เป็นผลทำให้น้ำมันดิบ ซึ่งสามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ทั้งสองชนิดนี้ เริ่มมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของโลกส่วนใหญ่จะผลิตเกินปริมาณการใช้ ออกไว้ในปี 2527 และ 2528 และในปี 2530 คาดว่าผลผลิตยางธรรมชาติจะมากเกินความต้องการเป็นประวัติการณ์ถึง 163 พันตัน อย่างไรก็ตาม สถิตินี้เป็นกรณีเฉพาะในปี 2528 โดยคาดว่าประเทศไทยและอินโดนีเซียจะขยายการผลิตยางธรรมชาติเพิ่มขึ้นอย่างมาก แต่ในปี 2529 และ 2530 นี้ กลับปรากฏว่า ความต้องการใช้ยางธรรมชาติเพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์และความผันผวนของราคาน้ำมันในตลาดโลก จึงเชื่อว่าปริมาณการผลิตส่วนเกินอาจจะลดลงจากระดับตามที่คาดหมายไว้ข้างต้น

ตารางที่ 2 ปริมาณการผลิตและการใช้ยางธรรมชาติของโลกระหว่างปี 2525-2530 : พันตัน

ปี	ปริมาณการผลิต	ปริมาณการใช้	ความสมดุลระหว่างการผลิตและการใช้
2525	4,025	3,995	+30
2526	4,260	4,240	+20
2527	4,340	4,355	-15
2528	4,314	4,320	-6
2529	4,498	4,422	+76
2530*	4,690	4,527	+163

ที่มา: การสัมมนาอาหารแห่งประเทศไทยครั้งที่ 3 (2530) หมายเหตุ: + ผลิตเกิน, - ขาดแคลน, * ประมาณการ

ตารางที่ 3 การใช้ยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์

ปี	ยางสังเคราะห์		ยางธรรมชาติ	
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
2525	8,035	66.8	3,995	33.2
2526	8,360	66.3	4,240	33.7
2527	9,030	67.5	4,355	32.5
2528	9,045	67.7	4,320	32.3
2529	9,225	67.6	4,422	32.4
2530	9,230	67.1	4,527	32.9

ที่มา: IRSG, RUBBER STATISTICAL BULLETIN, Vol. 41 No. 5 May 1987.

ปัจจุบันที่มีผลอย่างมากต่อการใช้ยางธรรมชาติ คือ การใช้ยางสังเคราะห์ ในช่วงปี 2525-2530 ปริมาณการใช้ทั้งยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์มีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ กล่าวคือ ปริมาณการใช้ยางสังเคราะห์เท่ากับร้อยละ 67-68 และปริมาณการใช้ยางธรรมชาติประมาณร้อยละ 32-33 ของปริมาณการใช้ยางพาราของโลก (ดูตารางที่ 3) ซึ่งลักษณะการใช้ยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์นี้ มีบางส่วนที่สามารถใช้ทดแทนกันได้ กล่าวคือ มีผลิตภัณฑ์บางอย่างประเภทที่ผลิตได้ทั้งจากยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ เช่น อางรถยนต์ อะไหล่รถยนต์ อุตสาหกรรมล้อรถยนต์อื่น ๆ ยางพื้นรองเท้า ของเล่นหมอน เป็นต้น ในการผลิตผลิตภัณฑ์เหล่านี้ จะดูเปรียบเทียบระหว่างราคายางสังเคราะห์และยางธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ยังมีผลิตภัณฑ์บางอย่างชนิดที่ผลิตได้เฉพาะจากยางสังเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ที่ต้องการคุณสมบัติพิเศษ เช่น ทนความร้อน ทนสารเคมี ทนแรงอัด และความดัน เป็นต้น อาทิ ท่อยาง สายพาน และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ใช้ยางธรรมชาติเป็นวัตถุดิบโดยตรงนั้น มีมากมาย เช่น ยางรีดของท่อยาง ถุงยางอนามัย ถุงมือยาง แขนยางยืด เป็นต้น และนับตั้งแต่การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ผลิตภัณฑ์จากน้ำยางขึ้นประเภทถุงยางอนามัยและถุงมือยางเพิ่มขึ้นมากจนมีผลคือภาวะราคายางธรรมชาติและภาวะความเป็นอยู่ของผู้ผลิตยางธรรมชาติ

ปริมาณการผลิตยางพาราของประเทศไทย

พื้นที่เพาะปลูกยางพาราที่สำคัญของไทย คือ ภาคใต้ และภาคตะวันออก กล่าวคือ ในปี 2527/28 พื้นที่เพาะปลูกยางทั้งประเทศ ทั้งที่ให้ผลผลิตแล้วและยังไม่ให้ผลผลิตเท่ากับ 8.74 ล้านไร่ จำนวนนี้แบ่งออกเป็นพื้นที่เพาะปลูกยางที่ผลผลิตแล้ว 6.03 ล้านไร่ นอกจากนี้ปรากฏว่า พื้นที่เพาะปลูกยางประมาณร้อยละ 88 อยู่ในภาคใต้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ภาคใต้มีเนื้อที่เพาะปลูกยางทั้งหมด 7.68 ล้านไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกที่ให้ผลผลิตแล้ว 5.34 ล้านไร่ และพื้นที่เพาะปลูกที่ยังไม่ให้ผล 2.34 ล้านไร่ จังหวัดที่ปลูกมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ สงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง ยะลา และสุราษฎร์ธานี โดยมีพื้นที่เพาะปลูก 1.40, 0.97, 0.96 และ 0.84 ล้านไร่ตามลำดับ ยางที่ปลูกในภาคใต้เป็นยางพันธุ์สูงเสริมอีกร้อยละ 73 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี มีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกยางพันธุ์นี้สูงมาก จึงทำให้คาดหมายได้ว่าในอนาคตข้างหน้าคุณภาพของยางที่

ผลิตได้จะอยู่ในเกณฑ์ดีขึ้น สำหรับภาคตะวันออก มีเนื้อที่เพาะปลูกยางทั้งสิ้น 1.06 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 12 ของพื้นที่ปลูกยางทั้งประเทศ จังหวัดที่เพาะปลูกมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ระยอง จันทบุรี ตราด และชลบุรี โดยมีพื้นที่ปลูกเท่ากับ 0.49, 0.37, 0.14 และ 0.05 ล้านไร่ตามลำดับ จำนวนพื้นที่เพาะปลูกนี้เป็นยางพันธุ์สูงเสริมถึงร้อยละ 88 จึงเชื่อมั่นว่าภาคตะวันออกจะกลายเป็นแหล่งผลิตยางที่มีคุณภาพสูงเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางโดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำยางข้นที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในอนาคตข้างหน้า

การแปรรูปยางธรรมชาติในประเทศ

เมื่อชาวสวนยางกรีดยางออกจากต้นยางพาราแล้ว จะต้องรักษาคุณภาพของน้ำยางไม่ให้เน่าหรือจับตัวเป็นก้อน ด้วยการใส่แอมโมเนียลงไปก่อนที่จะนำไปแปรรูปขึ้นต้น น้ำยางจากเขตจังหวัดสงขลาและภาคตะวันออกส่วนใหญ่ได้จากสวนยางพันธุ์ใหม่ ซึ่งมีเนื้อยางแห้งในน้ำยางประมาณร้อยละ 32-38 ส่วนในภาคใต้ตอนล่างตั้งแต่จังหวัดยะลา ปัตตานี ถึงนราธิวาส จะมีเพียงประมาณร้อยละ 28-34 เพราะสัดส่วนของยางพันธุ์เก่ายังมีอยู่มาก

ในการกรีดยางแต่ละครั้ง นอกจากจะได้น้ำยางแล้ว ยังได้ผลพลอยได้อีกสองอย่าง คือ

1. ยางก้นถ้วย คือ น้ำยางที่จับตัวเป็นก้อนที่เหลืออยู่ที่ก้นถ้วยรองน้ำยาง หลังจากที่ได้เก็บน้ำยางไปแล้ว

2. ยางคืดเปลือก คือ ยางแห้งที่ติดอยู่กับเปลือกต้นยาง ความร่อยกริกภายหลังจากน้ำยางไหลลงถ้วยรองน้ำยางแล้ว

ยางทั้งสองชนิดนี้ ชาวบ้านเรียกว่า "ขี้ยาง" ซึ่งมีน้ำหนักประมาณร้อยละ 15-20 ของน้ำหนักยางทั้งหมดที่กรีดยังได้น้ำยางและขี้ยางที่เก็บได้ในแต่ละวันจะถูกนำไปแปรรูปขึ้นต้น 4 รูปแบบด้วยกัน คือ ยางแผ่นรมควัน ยางเคพร น้ำยางข้น และยางแท่ง

● **ยางแผ่นรมควัน** การผลิตยางธรรมชาติของประเทศไทยส่วนใหญ่ เป็นยางแผ่นรมควัน คิดเป็นประมาณร้อยละ 80 ของผลผลิตยางธรรมชาติทั้งหมด ซึ่งตั้งแต่ปี 2525-2530 นั้น การผลิตยางแผ่นรมควันมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ในปี 2529 ยางแผ่นรมควันที่ผลิตได้เป็นยางแผ่นรมควันชั้นพิเศษ ร้อยละ 0.4 ชั้น 1 ร้อยละ 2.5 และ ชั้น 2 ร้อยละ 9.1 นอกนั้นเป็นยางแผ่นรมควันชั้น 3 ชั้น 4 และ ชั้น 5 ร้อยละ 71.1, 14.4 และ 2.5 ตามลำดับ ปัจจุบันในประเทศไทยมีโรงงานผลิตยางแผ่นรมควันอยู่จำนวน 87 โรง

มาตรฐานของยางแผ่นรมควันมี 5 ชั้น ยางที่ต่ำกว่าชั้น 5 คือ เศษยางแผ่นรมควันจะเห็นว่าไทยผลิตยางแผ่นรมควันชั้น 3 ได้มากที่สุด ยางที่นับว่ามีคุณภาพดี คือ ยางที่มีสิ่งเจือปนอยู่น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม ในการผลิตยางแผ่นรมควันของไทยยังต้องประสบปัญหาค่อนข้างมาก เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตยางแผ่นรมควัน คือ ยางแผ่นดิบ ร้อยละ 80 มาจากสวนยางขนาดเล็ก ความสกปรกในเนื้อยางจึงมีมาก ยางแผ่นที่ผลิตได้จึงมีคุณภาพต่ำกว่าคือ แผ่นยางไม่ใสและค่อนข้างหนา ทำให้เสียเวลาในการรมควันมาก

● **ยางแท่ง** ปริมาณการผลิตยางแท่งนั้น เป็นอันดับสองรองจากการผลิตยางธรรมชาติในประเทศทั้งหมดในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ช่วง 2 ปีแรกการผลิตมีแนวโน้มลดลง แต่หลังจากปี 2527 เป็นต้นมา การผลิตกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากตลาดต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์แจ่มใส ในปี 2529 ยางแท่งที่ผลิตได้ร้อยละ 97.0 เป็นยางแท่ง TTR 20 ซึ่งผลิตจากยางแผ่นดิบชั้น 3 ขี้ยาง และเศษยางแผ่น ส่วนที่เหลือเป็นยางแท่ง TTR 5L ร้อยละ 1.6 ยางแท่ง TTR 10 ร้อยละ 1.0 ยางแท่ง TTR 50 ร้อยละ 0.6 และยางแท่ง TTR 5 ร้อยละ 0.2 ปัจจุบันโรงงานผลิตยางแท่งในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 20 โรง

● **ยางเคพร** การผลิตยางเคพรในช่วงระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ปริมาณค่อนข้างคงที่ผลผลิตที่ได้เป็นยางเคพรสีน้ำตาลที่ผลิตได้จากขี้ยาง ในจำนวนนี้ร้อยละ 98 เป็นยางเคพรสีน้ำตาลชนิดบาง ที่เหลือเป็นยางเคพรสีน้ำตาลชนิดหนา ส่วนยางเคพรขาว ซึ่งเป็นยางที่ผลิตจากน้ำยางสดโดยตรงนั้น มีผลิตที่องค์การสวนยางนาบอน แต่มีปริมาณน้อยมาก ปัจจุบันมีโรงงานผลิตยางเคพรทั้งสิ้น 14 โรงงาน

● **ยางแผ่นม้วนแห้ง** ยางแผ่นม้วนแห้งเป็นยางที่มีลักษณะคล้ายยางแผ่นรมควัน แต่ทำให้แห้งโดยใช้การอบความร้อน ฉะนั้นจึงมีสีใส สามารถใช้ทดแทนยางแท่ง TTR 5L ในการใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมได้ ปัจจุบันยางชนิดนี้ได้รับความนิยมในการผลิตเป็นอย่างมาก เนื่องจากเงินลงทุนในการตั้งโรงงานครั้งแรกอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าโรงงานอุตสาหกรรมยางประเภทอื่น ในช่วงปี 2525-2530 ปริมาณการผลิตยางแผ่นม้วนแห้งในประเทศมีอยู่ประมาณ 6-7 โรงงาน นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มชาวสวนที่จะรวมตัวกันผลิตอีกประมาณ 15 กลุ่ม

● **น้ำยางข้น** ปัจจุบันอุตสาหกรรมการผลิตน้ำยางข้นนี้กำลังได้รับความสนใจอย่างมากอีกประเภทหนึ่ง ปัจจุบันมีบริษัทเอกชน ทั้งที่ได้อิทธิพลสิทธิเสรีภาพการลงทุนและที่ไม่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน ได้เข้าลงทุนเปิดกิจการรวมทั้งสิ้นประมาณ 36 บริษัท และคาดว่าในระหว่างกลางปี 2530 การผลิตน้ำยางข้นจะเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 1.4 พันตันในปี 2525 เป็น 4.5 พันตัน เพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าตัว

ตารางที่ 4 การผลิตยางประเภทต่างๆ ของประเทศไทย

รายการ	ปริมาณผลผลิตทั้งหมด	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	ยางเคพร	น้ำยางข้น	ยางแผ่นม้วนแห้ง	ยางอื่น ๆ*
2525	576	443.3	89.3	37.2	1.4	1.6	2.9
2526	587	459.4	83.8	35.2	1.7	2.2	4.7
2527	630	493.0	88.3	38.7	1.3	3.9	4.8
2528	718	568.0	108.0	32.3	1.2	5.5	3.0
2529	796	625.0	115.0	31.0	3.0	12.0	9.0
2530**	850	660.0	125.0	33.0	4.5	18.0	9.5

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง

หมายเหตุ: * ยางอื่น ๆ เช่น เศษยาง ยางก้อน เป็นต้น ** ประมาณการ

ตารางที่ 5 ปริมาณความต้องการใช้ยางภายในประเทศแยกตามประเภท ปี 2525-2530

รายการ	ยางแผ่น	ยางแท่ง	ยางเคพร	น้ำยางข้น	ยางแผ่นม้วนแห้ง	อื่น ๆ	รวม
2525	11,092	9,680	6,270	986	790	181	28,999
2526	15,987	9,388	4,982	1,168	388	143	32,056
2527	14,070	10,901	4,609	1,061	796	196	31,653
2528	15,007	12,709	3,487	715	874	140	32,932
2529*	18,200	15,000	4,000	1,500	1,100	200	40,000
2530*	19,200	16,250	4,150	1,600	1,200	100	42,500

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, หมายเหตุ: * ประมาณการ

การใช้ยางธรรมชาติในประเทศ

อัตราการใช้ยางธรรมชาติในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในเกณฑ์ต่ำหรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 5 ของปริมาณยางที่ผลิตได้ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากระดับการพัฒนาการใช้ยางเพื่อการผลิตภายในประเทศยังมีน้อย เมื่อเทียบกับประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ในระยะปีหลัง ๆ นี้ ทั้งเอกชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจที่จะพัฒนาการใช้ยางเพื่อการผลิตภายในประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งยางฝั่งแห้งและน้ำยางข้น 60%

ปริมาณความต้องการใช้ยางภายในประเทศในช่วงปี 2525-2528 ประมาณ 30-33 พันตัน แต่คาดว่าในปี 2529 เป็นต้นไป การพัฒนาอุตสาหกรรมยางจะเริ่มคึกคักขึ้น ความต้องการใช้ยางจึงเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมต่อเนื่องของยางฝั่งแห้งและน้ำยางข้น 60% เช่น พื้นรองเท้า ยางรถยนต์ ยางยานยนต์ และถุงมือยาง เป็นต้น ดังนั้น ความต้องการใช้ยางธรรมชาติประเภทน้ำยางข้นและยางฝั่งแห้งจึงมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี 2529-2530 (ดูตารางที่ 5)

ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติพอจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยางวงล้อและโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ ในการนี้กว่าร้อยละ 70 ของปริมาณการใช้ยางธรรมชาติเป็นการใช้เพื่ออุตสาหกรรมยางวงล้อ อย่างไรก็ตาม ปริมาณการใช้ยางเพื่ออุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบสัดส่วนกับปริมาณการใช้ยางธรรมชาติทั้งหมดในประเทศ กล่าวคือ ในปี 2523 สัดส่วนการใช้ยางธรรมชาติเพื่ออุตสาหกรรมยางล้อ คิดเป็นร้อยละ 76.3 แต่สัดส่วนดังกล่าวได้ลดลงเหลือร้อยละ 73.4 ในปี 2528 ในขณะที่การใช้ยางเพื่ออุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ กลับมีแนวโน้มสูงขึ้นจากร้อยละ 23.7 ในปี 2523 เป็นร้อยละ 26.7 ของปริมาณยางธรรมชาติที่ใช้ในประเทศในปี 2528 ส่วนประเภทและชิ้นยางที่ใช้ในอุตสาหกรรมยางในประเทศไทยมักจะเป็นยางแผ่นรมควันชั้น 3 ยางแท่ง TTR 20 และยางเครฟต์น้ำตาลชนิดบาง (THIN BROWN CREPE) ชื่อที่นำสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ประเภทยางที่ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่มีอัตราการใช้เพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าตัวในระยะ 6 ปีที่ผ่านมาคือ ยางฝั่งแห้งและยางแผ่นรมควันชั้น 1 รองลงมาคือ ยางแท่ง TTR 5L ส่วนการใช้ยางในอุตสาหกรรมยางวงล้อในระยะ 6 ปีที่ผ่านมาที่มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ยางแท่งไม่ทราบชั้น รองลงมาคือ ยางแผ่นรมควันชั้น 1 จึงพอสรุปได้ว่าในอนาคตการใช้ยางธรรมชาติในประเทศจะเน้นยางที่มีคุณภาพดี ซึ่งได้แก่ ยางแท่งประเภท TTR 5L และ TTR 5 ยางแผ่นรมควันชั้น 1 พิเศษ ยางแผ่นรมควันชั้น 1-3 ยางฝั่งแห้ง และน้ำยางข้น ดังนั้นการเร่งปรับปรุงคุณภาพยางนับตั้งแต่การปลูก การผลิต และการแปรรูป มีส่วนสำคัญอย่างมากในการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมยางภายในประเทศ ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้จะเพิ่มมูลค่าการส่งออกได้มากกว่าการส่งออกในรูปแบบวัตถุดิบหรือยางแปรรูปดังเช่นในปัจจุบัน

สำหรับการใช้ยางธรรมชาติในที่นี้จะเน้นเฉพาะการใช้ยางธรรมชาติที่มีอุตสาหกรรมยางล้อ ซึ่งผลิตภัณฑ์ยางเหล่านี้ได้แสดงไว้ในตารางที่ 10 โดยแสดงถึงจำนวนโรงงานผลิตภัณฑ์ยางต่าง ๆ และระบุว่าใช้ยางแปรรูปตัวใดเป็นวัตถุดิบสำคัญ ผลิตภัณฑ์ยางที่มีทิศทางส่งออกแจ่มใสมากในขณะนี้คือ ยางรีดของ รองเท้าผ้าใบ อะไหล่รถยนต์ สายยางอัดซึ่งใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการผลิตล้อสำเร็จรูป นอกจากนี้

ในระยะตั้งแต่ปี 2529 เป็นต้นมา การแพร่ระบาดของโรคเอดส์เป็นไปอย่างกว้างขวาง ทำให้ปริมาณความต้องการยางยานยนต์และถุงมือยางซึ่งเป็นเครื่องมือป้องกันการแพร่ระบาดของโรคนี้ได้ผลในขณะนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังนั้น ความต้องการยางธรรมชาติที่แปรรูปแล้วเพื่อนำมาผลิตผลิตภัณฑ์ยางดังกล่าวจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม ยังมีอุตสาหกรรมยางพาราแขนงอื่น ๆ ที่น่าจะลงทุนเพื่อการผลิตอยู่ไม่น้อย เช่น ยางพาราในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ลูกยางดีเซล ยางรองแท่นเครื่อง เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งยางสำเร็จรูปที่ใช้ในบ้านเรือน มีทิศทางขยายการส่งออกได้ก็มาก เช่น ลูกยางกันชนประตู ยางเสียบสำหรับหยุดประตู กระเป๋าน้ำร้อน ของเด็กเล่น ยางแผ่นรองอาบน้ำ เป็นต้น

การส่งออกยางและผลิตภัณฑ์

พิจารณาจากมูลค่าการส่งออกยางและผลิตภัณฑ์ยางไปจำหน่ายต่างประเทศตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมาจะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอด กล่าวคือ มูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติแปรรูปและผลิตภัณฑ์ยางเพิ่มขึ้นจากจำนวน 9,490 ล้านบาท และ 442.88 ล้านบาทในปี 2525 เป็นจำนวน 15,114.80 ล้านบาท และ 1,603.80 ล้านบาท ในปี 2529 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 6) หรือผลิตภัณฑ์ยางทั้งสองชนิดนี้มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 12.8 และ 42.1 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าอัตราการเจริญเติบโตของมูลค่าส่งออกยางเพิ่มขึ้นลงไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะการตลาดในแต่ละปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2526 นั้น สหรัฐอเมริกาเพิ่มการนำเข้ายางธรรมชาติจากไทย เป็นผลให้อัตราการเจริญเติบโตของมูลค่าส่งออกยางในปีนั้นเพิ่มขึ้นมาก สำหรับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ยางตั้งแต่ปี 2527 เพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2529 นั้นนับได้ว่ามูลค่าส่งออกของผลิตภัณฑ์

ยางเพิ่มขึ้นมากอย่างผิดสังเกต

ตลาดส่งออกยางธรรมชาติที่สำคัญ คือ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งนับได้ว่าเป็นตลาดประจำดั้งเดิม แต่ในระยะปีหลัง ๆ รัฐบาลและเอกชนพยายามขยายตลาดออกไปยังแถบยุโรปตะวันตก และประสมกับความสำเร็จอย่างงดงาม เนื่องจากญี่ปุ่นได้เข้าไปขยายการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศแถบนี้ทำให้ความต้องการนำเข้ายางธรรมชาติเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานมีแนวโน้มสูงขึ้น

ตารางที่ 6 มูลค่าการส่งออกยางและผลิตภัณฑ์ยาง

: ล้านบาท

ปี	ยางธรรมชาติ	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ผลิตภัณฑ์ยาง*	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2525	9,490.3	—	442.88	—
2526	11,858.8	25.0	417.10	-5.8
2527	13,003.9	9.6	570.80	36.8
2528	13,566.9	4.3	845.90	48.2
2529	15,114.8	11.4	1,603.80	89.2

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ : * ไม่รวมผลิตภัณฑ์ยางล้อ

ด้านการส่งออกผลิตภัณฑ์ที่มีไซยาโนลไปจำหน่ายต่างประเทศที่สำคัญคือ ยางรีคอง รองเท้าผ้าใบพื้นยาง ดุงมือยาง หัวนมยาง รองเท้าที่พื้นและส่วนบนทำด้วยยาง และถุงยางอนามัย แม้ว่ามูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์เหล่านี้ยังนับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกทางธรรมชาติ แต่อุตสาหกรรมเหล่านี้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและโดยที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในการลงทุนเพื่อการผลิตและการส่งออก จึงคาดว่าอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เหล่านี้จะเป็นอุตสาหกรรมที่น่าจับตามองอย่างใกล้ชิด

ตลาดผลิตภัณฑ์ยางต่างประเทศที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกาโดยมีสัดส่วนการส่งออกในปี 2529 สูงถึงร้อยละ 43.4 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ส่วนประเทศที่มีความสำคัญรองลงมาคือ สหราชอาณาจักรและออสเตรเลีย

ผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ ที่มีคู่ทางส่งออกเข้มแข็งและกำลังพัฒนาทางเทคนิคที่ทันสมัยเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมยางรถยนต์ต่าง ๆ ยางอะไหล่และส่วนประกอบของอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมจากน้ำมันยางขึ้น 60% คาดว่าในอนาคตข้างหน้าอุตสาหกรรมเหล่านี้จะเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ

การพัฒนาการตลาดยางของไทย

ตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมาตลาดยางของประเทศไทยมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ดังนี้

1. การขยายตัวด้านการผลิตและการซื้อขายน้ำยางชั้นอุตสาหกรรมน้ำยางชั้นเพียงขายตัวอย่างก้าวกระโดดเมื่อปี 2529 โดยมีสาเหตุสำคัญ ๆ คือ

1.1 มีการใช้น้ำยางชั้นในการผลิตภัณฑ์ยางชนิดใหม่ ๆ มาก อาทิ ถุงยางอนามัย ที่นอน ดุงมือ ฯลฯ นอกจากนี้ศักยภาพในการที่จะนำน้ำยางชั้นไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ ยังมีมากกว่ายางประเภทอื่น ๆ เนื่องจากน้ำยางชั้นสามารถผสมกับตัวยาเคมีได้ง่ายเมื่อเทียบกับยางแผ่นหรือยางแท่งที่มีความเหนียวและแข็ง ต้องใช้เครื่องบดที่มีความร้อนเข้าช่วยในการผสมสารเคมีอื่น ๆ

1.2 การระบาดของโรคเอดส์ ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำยางชั้นเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล เนื่องจากน้ำยางชั้นเป็นวัสดุดิบโดยตรง สำหรับใช้ในการผลิตถุงยางอนามัย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ป้องกันการติดต่อของโรคเอดส์ที่ได้ผลมากที่สุด ในปัจจุบัน นอกจากนี้การใช้ดุงมือยางก็เพิ่มขึ้นด้วย กล่าวคือเมื่อเกิดการระบาดของโรคเอดส์ความระมัดระวังในการติดเชื้อมีมากขึ้น แนวโน้มของการใช้ดุงมือยางเพียงครั้งเดียวแล้วโยนทิ้งจึงเพิ่มขึ้นทวีคูณ จากสาเหตุดังกล่าวก่อให้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมผลิตดุงมือยางอนามัยและดุงมือยางขึ้นอีกหลายแห่ง นอกเหนือจากการขยายกำลังผลิตของโรงงานเดิมทั้งในทวีปยุโรป สหรัฐ ออสเตรเลีย รวมทั้งประเทศในทวีปเอเชียด้วย

2. การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มขยายอย่างแผ่นไปสู่อุปกรณ์ยางแผ่นอบแห้ง นับตั้งแต่ปี 2526 เป็นต้นมา ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เช่น สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น ไต้หวัน เป็นต้น พัฒนาการส่งออกอุตสาหกรรมประเภทรองเท้าสายยางยืดสำหรับเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งต้องใช้ยางแผ่นอบแห้งหรือยางผึ่งแห้งเป็นวัตถุดิบ ประเทศเหล่านี้จึงหันมานำเข้ายางประเภทนี้มากขึ้น ก่อปรกับ การขยายตัวของการผลิตน้ำยางชั้นดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น มีส่วนช่วยผลักดันในการผลิตยางผึ่งแห้งทางอ้อมด้วย เนื่องจากได้ก่อให้เกิดการแข่งขันการวิจัยขึ้นอย่างสุดความเป็นวัตถุดิบ จนชาวสวนหันมาจำหน่ายน้ำยางสดแพร่หลายมากขึ้น จึงเกิดความตื่นตัวในการผลิตยางอบแห้ง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญผลักดันให้กลุ่มขยายอย่างแผ่นหันมาสนใจในการผลิตยางแผ่นอบแห้งมากขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงระบบการส่งออกยาง กล่าวคือ ตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา ปริมาณการส่งยางออกที่ทำเรือกรุงเทพฯ เริ่มมีแนวโน้มทวีความสำคัญมากขึ้นแทนที่ทำเรือส่งออกทางติมูเตมในภาคใต้ เนื่องจากประเทศผู้นำเข้ายางที่สำคัญ ๆ นิยมสั่งซื้อยางโดยใช้ปริมาณส่งออกบรรจุในตู้คอนเทนเนอร์ ในการนี้ท่าเรือกรุงเทพฯ เป็นท่าเรือเพียงแห่งเดียวที่ให้บริการด้านนี้ได้ ปริมาณการส่งยางออกที่ทำเรือกรุงเทพฯ จึงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9 ของปริมาณยางที่ส่งออกทั้งหมดในปี 2524 เป็นร้อยละ 38 ในปี 2528

ลักษณะและการเปลี่ยนแปลงระบบการส่งออกมาที่ทำเรือกรุงเทพฯ ก่อให้เกิดปัญหาการขนส่งภายในประเทศเนื่องจากระยะทางที่ต่อขนส่งยางจากแหล่งผลิตมายังท่าเรือกรุงเทพฯ ไทลิ่งขึ้น เป็นผลให้ประเทศผู้นำเข้ายางที่สำคัญ ๆ เปลี่ยนแปลงการทำสัญญาซื้อขายจากวิธีการเดิมที่เคยซื้อในราคาความค่าขนส่งและอื่น ๆ ถึงปลายทาง (C.I.F.) มาเป็นวิธีการซื้อในราคาต้นทุน (F.O.B.)

นอกจากการเพิ่มขึ้นของการส่งยางที่ทำเรือกรุงเทพฯ แล้ว ท่าเรือที่มีการส่งยางเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในระยะเดียวกัน คือ ท่าเรือปากบองชารี เนื่องจากผู้ผลิตยางในภาคใต้ค่อนข้างหันไปใช้บริการขนส่งระบบบรรจุตู้คอนเทนเนอร์ของประเทศมาเลเซียทดแทนในส่วนที่ไทยยังไม่สามารถให้บริการได้

สถานการณ์ตลาดยางที่ได้เปลี่ยนแปลงไปในขั้นตอนนี้ วิจัยอย่างได้แนะนำซึ่งปัจจัยที่ควรจะรีบดำเนินการเพื่อช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตข้างหน้า ดังนี้

1. อบรมชาวสวนยางเพื่อให้รู้ถึงทิศทางการขยายตัวของตลาดที่ถูกต้อง เนื่องจากนักลงทุนบางรายเพียงแต่ทราบว่าเป็นขณะนี้ตลาดมีความต้องการน้ำยางชั้นและยางผึ่งแห้งมาก แต่ยังไม่ทราบข้อมูลด้านการตลาดอื่น ๆ เช่น วิธีการขนส่งซึ่งต้องใช้เทคนิคบางประการจึงต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญอย่างแท้จริง นอกจากนี้ในการที่จะดำเนินการธุรกิจประเภทนี้ให้ประสบความสำเร็จนั้นได้ต้องมีการจัดการด้านโรงงานที่ดี เพื่อให้คุณภาพผลผลิตอยู่ในเกณฑ์สม่ำเสมออันจะช่วยให้โอกาสในการขยายตลาดเป็นไปได้มากขึ้น

ความสำเร็จของการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตลาดยางนี้จะเป็นผลดีต่อชาวสวนยางที่ต่อเมื่อชาวสวนยางมีความรู้ความเข้าใจและปรับตัวได้อย่างถูกต้องเท่านั้น

2. รัฐบาลควรยื่นมือเข้ามากำหนดนโยบายการส่งเสริมการผลิตที่แน่นอนเพื่อป้องกันมิให้เอกชนในการขยายตัวของอุตสาหกรรมมากจนเกินไปและเกิดปัญหาคาตมาในภายหลัง

3. การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกในภาคใต้ ซึ่งเท่ากับเป็นการอำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาด้านบริการส่งออกบรรจุตู้คอนเทนเนอร์ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในด้านกรขนส่งเพื่อมายังท่าเรือกรุงเทพฯ ลงได้บ้าง

แนวทางการพัฒนายางตามแผนพัฒนา ๖ ฉบับที่ 6

ในแผนพัฒนา ๖ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้กำหนดเป้าหมายเนื้อที่กรีดยางในปี 2530 เท่ากับ 6.80 ล้านไร่ ผลผลิตยางธรรมชาติทั้งหมด 792 พันตัน โดยคาดว่าจะส่งออกเป็นจำนวน 760 พันตัน และใช้ในในประเทศ 32 พันตัน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนา ๖ ในปี 2534 เนื้อที่กรีดยางของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น 7.05 ล้านไร่ ผลผลิตยางธรรมชาติ 954 พันตัน และคาดว่าจะส่งออกได้ 920 พันตัน โดยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของเนื้อที่กรีดยาง ผลผลิตและการส่งออกในช่วงระยะแผนพัฒนา ๖ ฉบับที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 0.91, 4.76 และ 4.90 ตามลำดับ

ด้านการพัฒนาคุณภาพของธรรมชาติในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้กำหนดไว้ว่าจะเพิ่มจำนวนของแผนรวมคืนคุณภาพดีให้มีสัดส่วนร้อยละ 20 ของยางแผ่นที่ผลิตได้ทั้งหมด นอกจากนี้เป้าหมายของแผนยังมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการผลิตยางพาราให้ได้ปริมาณและคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ทั้งนี้โดยการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตยางให้ก้าวหน้าและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และปรับปรุงคุณภาพการผลิต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แบ่งขอบข่ายงานพัฒนาการผลิตยางเป็น 2 ด้าน คือ

1. งานด้านการวิจัย สนับสนุนงานวิจัยในด้านต่าง ๆ นับตั้งแต่การปรับปรุงพันธุ์ยาง และระบบการกรีดยาง การใช้ปุ๋ย การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การศึกษาระบบตลาดและภาวะเศรษฐกิจของยาง การศึกษาวิจัยการแปรรูปยาง และการขยายการผลิตผลิตภัณฑ์ยางภายในประเทศ นอกจากนี้ยังสนับสนุนการวิจัยเพื่อปรับปรุงคุณภาพยางด้วย

2. งานด้านการส่งเสริม เร่งรัดการปลูกยางพันธุ์ดีทดแทนยางพันธุ์พื้นเมือง สนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับเรื่องยางไปสู่เกษตรกร ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น การกรีดยางที่ถูกต้อง การใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง การใช้ปุ๋ย ตลอดจนการปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น เป็นต้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาของพาราและอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้เจริญรุดหน้าต่อไป

การปลูกยางทดแทน

การดำเนินงานให้การส่งเสริมการปลูกทดแทนยางพันธุ์เก่าด้วยยางพันธุ์ดีของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่ผ่านมาตั้งแต่ปีแรก คือปี 2504 จนถึงปี 2526 (30 กันยายน 2526) ได้ให้การสงเคราะห์ไปแล้ว 441,869 ราย เป็นจำนวนเนื้อที่ 3,574,667 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 40 ของเนื้อที่สวนยางทั้งประเทศ ในจำนวนสวนยางที่ได้รับการสงเคราะห์นี้มีส่วนยางที่ประสบผลสำเร็จคือ พันธุ์จากการสงเคราะห์ไปแล้วจำนวน 201,525 ราย ซึ่งคิดเป็นเนื้อที่ 1,642,229 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 19 ของเนื้อที่สวนยางทั้งประเทศ ที่เหลือนั้นเป็นสวนยางที่ยังคงอยู่ในระหว่างการสงเคราะห์ ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดยะลา ตรัง สงขลา นราธิวาส และพัทลุงตามลำดับ

งหลักประการหนึ่งของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางคือ การผลิตพันธุ์ยาง ทั้งนี้เพื่อให้การปลูกทดแทนเป็นไปตามเป้าหมาย ตรงตามกำหนดเวลาและได้อย่างพันธุ์ดีให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น การผลิตพันธุ์ยางนั้นมี 3 ลักษณะคือ ต้นตอตายาง ถึงตายพันธุ์ดี และต้นตอตายางเพาะชำตอของซึ่งสำนักงานกองทุนฯ มีแปลงผลิตกระจายอยู่ในจังหวัดที่มี การปลูกยางทั้งในภาคตะวันออกและภาคใต้

สำหรับเป้าหมายการปลูกยางพันธุ์ดีพื้นเมืองในปีงบประมาณ 2529-2532 นั้น สำนักงานกองทุนฯ ได้กำหนดไว้ว่าในแต่ละปีจะปลูกยางพันธุ์ดีทดแทนจำนวนปีละ 312,500 ไร่ ซึ่งในช่วงระยะ 4 ปีจะมีจำนวนปลูกทดแทนเท่ากันแต่ในแต่ละจังหวัดจะมีจำนวนมากน้อยต่างกัน (ดูตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 เป้าหมายการปลูกแทนปีงบประมาณ 2529-2532

จังหวัด	2529	2530	2531	2532
จันทบุรี	9,300	9,800	9,800	9,800
ตราด	7,600	6,000	6,000	6,000
ระยอง	10,500	10,000	10,000	10,000
ภูเก็ต	4,900	3,700	3,700	3,700
พังงา	15,800	13,300	13,300	13,300
ระนอง	600	400	400	400
ตรัง	42,000	42,800	42,800	42,800
นครศรีธรรมราช	31,900	38,600	38,600	38,600
สุราษฎร์ธานี	26,600	21,100	21,100	21,100
ชุมพร	900	1,800	1,800	1,800
กระบี่	19,200	15,900	15,900	15,900
สงขลา	50,000	40,200	40,200	40,200
สตูล	5,200	6,900	6,900	6,900
พัทลุง	18,000	22,100	22,100	22,100
ยะลา	38,200	32,400	32,400	32,400
ปัตตานี	12,000	15,100	15,100	15,100
นราธิวาส	17,800	32,400	32,400	32,400
รวม	312,500	312,500	312,500	312,500

ที่มา : สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

ปัญหาสำคัญของการปลูกทดแทนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดีคือ สวนยางที่ปลูกแทนช้า จากการศึกษาสภาพสวนปลูกแทนของสถาบันวิจัยยางปรากฏว่าในปี 2529 สวนยางที่ต้องปลูกแทนช้าในแต่ละปีจะมีประมาณร้อยละ 1-3 ซึ่งครอบคลุมเนื้อที่ 3,000-9,000 ไร่ ในการปลูกแทนช้านี้มีผลให้อายุสวนยางเก่าจะได้รับการปลูกแทนน้อยลงไป สาเหตุที่สวนยางต้องปลูกแทนช้าในระยะเวลาดังกล่าวมีสาเหตุเนื่องจาก

1. ชาวสวนยางนิยมเปิดกรีดยางทั้งที่ต้นยังไม่ได้ขนาดผลที่ตามมาคือ ปริมาณผลผลิตลดลง โดยคาดหมายว่าในการเปิดกรีด 2 ปีแรกผลผลิตน้ำยางที่สูญเสียไปในนั้นสูงถึงร้อยละ 31
2. การกรีดยางถี่เกินไป เช่น การกรีดยางต้นเดียวกันในระยะ 3 วัน เว้น 1 วัน (3d/4) การกรีดยางทุกวัน (d/1) โดยกรีด 1/3 ของต้น เป็นต้น ผลที่ตามมาคือ ชาวสวนจะได้รับผลผลิตลดลงถึงร้อยละ 59-82 ของระบบการกรีดยางราชการแนะนำคือ ระบบการกรีดยางวันเว้นวัน (d/2) นอกจากนี้ ต้นยางที่กรีดถี่ยังมีอัตราการเป็นโรคเปลือกแห้งสูงถึงร้อยละ 26.7
3. การขาดความชำนาญในการกรีดยาง จากการสำรวจของสถาบันวิจัยยางพบว่ากรณีที่เปลือกของต้นยางเสียหายถึงร้อยละ 72 นั้นครึ่งหนึ่งมีสาเหตุจากการขาดความชำนาญในการกรีดยาง

นอกจากนี้ที่จะต้องพิจารณาคือไปคือ มีชาวสวนยางเพียงหนึ่งในสามเท่านั้นที่แสวงหาผลประโชชน์จากต้นยางก่อนการโค่นต้นยาง เพื่อปลูกทดแทนโดยการใส่สารเคมีเร่งน้ำยางและการกรีดยางหน้าสูง ดังนั้นผลผลิตของสวนยางก่อนที่จะปลูกแทนจึงอยู่ในระดับต่ำนอกจากนี้หลังจากการโค่นต้นยางเพื่อการปลูกแทนแล้วเกือบครึ่งหนึ่งของชาวสวนไม่มีสวนยางที่จะกรีดเนื่องจากชาวสวนเองมีสวนยางเพียงแปลงเดียว และ/หรือมีสวนยางอ่อนที่ยังไม่ได้ผลผลิต

แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น

คือ

1. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ควรแยกคุณสมบัติของสวนที่ต้องการปลูกทดแทนออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรกเป็นส่วนยางเก่าที่ปลูกเกณฑ์เดิมที่กำหนดไว้ ส่วนประเภทที่สองเป็นส่วนที่เคยปลูกทดแทนมาก่อน ควรกำหนดคุณสมบัติใหม่เพื่อคัดอายุการโค่นออกไป

2. เพิ่มอายุการให้ผลผลิตของต้นยางให้นานขึ้น โดย

● กำหนดให้สวนยางที่พ้นการสงเคราะห์ ต้องมีต้นยางได้ขนาดเปิดกรีดตามคำแนะนำของสถาบันวิจัยยาง ซึ่งในเรื่องนี้สถาบันวิจัยยางจำเป็นต้องแนะนำให้ชาวสวนใช้วัสดุปลูกที่มีคุณภาพดี ตลอดจนการขยายระยะเวลาการสงเคราะห์ให้ออกไป โดยระยะเวลาที่ขยายออกไปนั้นต้องขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้การเปิดกรีดยางในขณะที่ยังต้นยางได้ขนาดเท่านั้น เพื่อลดความเสียหายที่เกิดตามมา ซึ่งเป็นผลให้มีการปลูกทดแทนช้าก่อนเวลาอันควร

● เจ้าของสวนยางที่พ้นการสงเคราะห์ต้องกรีดยางตามคำแนะนำของสถาบันวิจัยยาง ซึ่งจำเป็นต้องให้ความรู้แก่ชาวสวนเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงผลเสียของการกรีดยางที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการเพิ่มจำนวนต้นยางในแต่ละไร่เพื่อให้ชาวสวนมีต้นทุนที่จะกรีดมากขึ้น ซึ่งจะสามารถลดความถี่ของการกรีดให้น้อยลงได้

3. ก่อนการโค่นปลูกแทน ชาวสวนยางควรกรีดยางหน้าสูงและใช้สารเคมีเร่งน้ำยางอย่างน้อย 2-5 ปี ซึ่งจะช่วยให้ชาวสวนยางได้รับผลผลิตเพิ่มจากการกรีดยางหน้าล่างถึงร้อยละ 50-100

ปัญหาด้านการผลิต

1. สวนยางส่วนใหญ่ยังเป็นสวนยางขนาดเล็กเฉลี่ยประมาณ 10 ไร่ ดังนั้นชาวสวนจึงกรีดยางในแต่ละต้นถี่เกินไป จึงทำให้ต้นยางทรุดโทรมเร็วกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งชาวสวนยางที่ปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีแล้วก็จะต้องปลูกแทนช้าก่อนเวลาอันควรดังกล่าว

2. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เนื่องจากโครงสร้างของต้นยางที่เปิดกรีดได้ในปัจจุบัน 8.9 ล้านไร่ เป็นยางพันธุ์ดีจากการปลูกแทนสวนยางเก่าและปลูกใหม่ประมาณ 1.8 ล้านไร่ หรือเพียงร้อยละ 20 ของพื้นที่เปิดกรีดได้ทั้งหมด นอกจากนั้นเป็นยางพันธุ์พื้นเมืองอายุมากและผลผลิตต่ำ ผลผลิตเฉลี่ยเพียงไร่ละ 50-60 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับยางพันธุ์ใหม่ซึ่งให้ผลผลิตสูงถึงไร่ละ 150-250 กิโลกรัม ดังนั้น เมื่อสัดส่วนของพื้นที่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ยังมีอยู่มาก ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยพื้นที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกจากนี้การปลูกยางพันธุ์ดีเพื่อทดแทนพันธุ์ดั้งเดิมยังทำได้ไม่เพียงพอเพียงปีละประมาณ 3 แสนไร่เท่านั้นเนื่องจากงบประมาณจำกัด

3. ขาดการดูแลเอาใจใส่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสวนยางที่เปิดกรีดแล้ว ในการบำรุงรักษาสวนยาง ปุ๋ยเคมีเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเพิ่มผลผลิตและรักษาระดับผลผลิตให้คงที่ แต่ปัจจุบันชาวสวนยางส่วนใหญ่มักจะไม่ใส่ปุ๋ยให้กับสวนยางหลังจากการเปิดกรีดแล้ว ส่งผลทำให้ต้นยางไม่สมบูรณ์และผลผลิตไม่มากเท่าที่ควร นอกจากนี้ การกรีดยางของชาวสวนยางมักจะเป็นการกรีดยางที่ไม่ถูกต้องตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรมีผลทำให้ดินยางทรุดโทรมเร็ว อายุการให้ผลผลิตสั้นและผลผลิตที่ได้รับจึงต่ำ

4. คุณภาพของผลผลิตต่ำ การผลิตยางธรรมชาติของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นยางแผ่นรมควัน ซึ่งได้จากการผลิตยางดิบของชาวสวนยางขนาดเล็กที่มีคุณภาพต่ำเนื่องจากขาดเงินทุนและ วัสดุอุปกรณ์ในการนำยางแผ่นที่เหมาะสม นอกจากนี้ การที่พ่อค้าซื้อยางคละไม่แยกตามคุณภาพทำให้ชาวสวนขาดแรงจูงใจที่จะปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น

ปัญหาด้านการตลาด

1. การจำหน่ายยางของชาวสวนยางขนาดเล็กต้องผ่านพ่อค้าคนกลางหลายขั้นตอน เนื่องจากปริมาณการผลิตแต่ละรายมีน้อย ขาดอำนาจต่อรองในเรื่องราคา ถึงแม้ว่าหน่วยงานของรัฐภาคจะให้สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและจำหน่ายยาง แต่ก็ยังมีเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่ประสบผลสำเร็จ กลุ่มที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรได้แก่กลุ่มที่ขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินการ การช่วยเหลือของรัฐบาลโดยการจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรในการปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นที่ยังไม่ทั่วถึงเนื่องจากงบประมาณจำกัด

2. ความต้องการใช้ยางพาราในประเทศยังมีน้อยเพียงร้อยละ 5 ของผลผลิตยางพาราทั้งหมดเท่านั้น การส่งออกยางพาราไปจำหน่ายต่างประเทศส่วนใหญ่ยังอยู่ในรูปวัตถุดิบคือ ยางแผ่นรมควัน ยางแท่งและน้ำยางข้น ดังนั้น ภาวะการตลาดภายในประเทศจึงขึ้นกับราคาในตลาดต่างประเทศเป็นสำคัญ

3. การผลิตยางของไทยยังเน้นเฉพาะการผลิตยางแผ่นรมควัน ทั้ง ๆ ที่ความต้องการในตลาดโลกมีทั้งยางแผ่นรมควัน ยางแท่งและน้ำยางข้น ทำให้การส่งออกยางของไทยยังต้องพึ่งตลาดญี่ปุ่นถึงร้อยละ 60-70 ของการส่งออกทั้งหมด เนื่องจากตลาดญี่ปุ่นเป็นตลาดสำคัญที่ยังมีความต้องการของแผ่นรมควันมากที่สุด

4. การใช้ประโยชน์จากไม้ยางพารายังมีน้อยในแต่ละปี จะมีการโค่นต้นยางเก่าแล้วปลูกทดแทนด้วยยางพันธุ์ดีปีละประมาณ 3 แสนไร่ ต้นยางที่โค่นสามารถนำไปแปรรูปทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ ถ่าน ลังไม้ เสาเข็มและอื่น ๆ แต่ปรากฏว่าการใช้ประโยชน์ของไม้ยางไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สารเคมีรักษาคุณภาพไม้และการจำกัดให้ตั้งโรงงานไม้แปรรูปโดยไม่พิจารณาถึงวัตถุดิบที่มีอยู่ให้สอดคล้องกัน

แนวโน้มปริมาณการผลิตและการใช้ยางธรรมชาติในอนาคต

ในระหว่างปี 2528-2543 คาดว่าอัตราการขยายตัวของการผลิตยางธรรมชาติเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 12.3 ส่วนอัตราการใช้จะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 13.5 กล่าวคือ ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของโลกจะเพิ่มขึ้นจาก 4,314 พันตันในปี 2528 เป็น 6,098 พันตันในปี 2543 สำหรับปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของโลกจะเพิ่มขึ้นจาก 4,320 พันตันในปี 2528 เป็น 6,306 พันตันในปี 2543 (ดูตารางที่ 8) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ในอนาคตข้างหน้าจะเกิดภาวะขาดแคลนยางธรรมชาติเนื่องจากปริมาณการใช้มากกว่าปริมาณการผลิต โดยประมาณกันว่าในปี 2543 ความขาดแคลนยางธรรมชาติจะมากถึง 208 พันตัน

ตารางที่ 8

ปริมาณการผลิตและการใช้ยางธรรมชาติของโลก ในอนาคต

ปี	ปริมาณการผลิต	ปริมาณการใช้	ความแตกต่างระหว่างการผลิตและการใช้
2528	4,314	4,320	-6
2533	4,867	4,956	-89
2538	5,566	5,772	-156
2543	6,098	6,306	-208

ที่มา: เสริมลาภ วสุวัต "ภาพพจน์ของสถานการณ์ของโลก" การพัฒนาอุตสาหกรรมยางเพื่อใช้ในประเทศและส่งออก เอกสารบรรยายในการสัมมนาทางพาราแห่งประเทศไทยครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 12-15 พฤษภาคม 2530

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบผลผลิตยางธรรมชาติของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ
ในอนาคต

พันตัน

ประเทศ	การประเมิน ของ	ปี			
		2528*	2530	2528	2543
สหพันธ์มาเลเซีย	ไทย		1,550	1,600	1,600
	UNCTAD	1,469	1,589	1,565	1,554
	ผลต่าง		-39	+34	-46
อินโดนีเซีย	ไทย		1,230	1,330	1,450
	UNCTAD	1,018	1,216	1,513	1,613
	ผลต่าง		+14	-183	-163
ไทย	ไทย		894	1,055	1,176
	UNCTAD	720	1,026	1,318	1,550
	ผลต่าง		-132	-263	-372
รวม	ไทย		3,674	3,985	4,228
	UNCTAD	3,207	3,831	4,397	4,717
	ผลต่าง		-157	-412	-489

ที่มา : 1. การประเมินของไทยเป็นการประเมินของ ดร.เสริมลาภ วสุวัต และสมพร กฤษณะทวีทรัพย์ สถาบันวิจัยยาง

2. การประเมินของ UNCTAD ได้มาจาก SMIT, H.P. 1986 เอกสาร UNCTAD เลขที่ UNCTAD/ST/ECDC

หมายเหตุ : * 2528 เป็นผลผลิตจริง

สำหรับผลผลิตยางธรรมชาติของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญในอนาคตข้างต้นนั้นจากการประเมินของสถาบันวิจัยยางเปรียบเทียบกับการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ UNCTAD ดังแสดงไว้ในตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่าการประเมิน สำหรับการผลิตของประเทศ ไทยนั้นค่อนข้างแตกต่างกันมาก แต่การประเมินผลผลิตของสหพันธ์มาเลเซียนั้นใกล้เคียงกัน ข้อที่น่าสังเกตในการประเมินครั้งนี้คือ แนวโน้มการผลิตของประเทศไทยเพิ่มขึ้นในเกณฑ์สูงที่สุด กล่าวคือ ในปี 2528 ผลผลิตของของไทยเท่ากับ 720 พันตัน และในปี 2543 การประเมินจากทั้งสองสถาบันผลผลิตของของไทยจะเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 50 ในขณะที่ผลผลิตของสหพันธ์มาเลเซียจะเพิ่มขึ้นไม่ถึงร้อยละ 10 และผลผลิตของอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 50 เช่นเดียวกัน

ปริมาณการผลิตและการใช้ยางธรรมชาติของโลกในอนาคตข้างต้นซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 20 เป็นการนำเอาการคาดการณ์เดิมในตารางที่ 18 มาปรับด้วยผลผลิตยางธรรมชาติของประเทศผู้ผลิตเป็นสำคัญ จะสังเกตเห็นได้ว่า ผลผลิตยางในระหว่างปี 2528-2543 นั้น เพิ่มขึ้นในอัตราค่อนข้างต่ำ จึงคาดการณ์ว่าผลผลิตยางจะไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้มากยิ่งขึ้น กล่าวคือ คาดว่าในปี 2543 ผลผลิตยางธรรมชาติเท่ากับ 5,865 พันตัน ในขณะที่ความต้องการใช้อยู่ในเกณฑ์สูงถึง 6,306 พันตัน ดังนั้น ผลผลิตยางจะขาดแคลนอย่างมากถึงประมาณ 441 พันตัน

สำหรับปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของโลกในอุตสาหกรรมยางวงล้อและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ คาดว่าในปี 2543 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติสำหรับอุตสาหกรรมยางวงล้อจะเท่ากับ 3,945 พันตัน และสำหรับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เท่ากับ 1,216 พันตัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า สัดส่วนการใช้ยางธรรมชาติเพื่อผลิตภัณฑ์ยางเมื่อเทียบกับการใช้ยางทั้งหมดแล้วเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16 ในปี 2528 เป็นร้อยละ 19 ในปี 2543 อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมยางวงล้อยังคงเป็นอุตสาหกรรมธรรมชาติในประเทศสังคมนิยมแถบทวีปเอเชียเน้น แม้ว่ายังไม่มีความแน่นอนที่จะบ่งชี้ว่าการใช้ยางธรรมชาติเพื่ออุตสาหกรรมยางวงล้อเท่าใดและเพื่อผลิตภัณฑ์ยางเท่าใด แต่ก็คาดว่า การใช้ยางธรรมชาติของประเทศเหล่านี้โดยรวมจะเท่ากับประมาณร้อยละ 10-20 ของการใช้ยางธรรมชาติทั้งโลก